N°. 533.

DE GRONDWET.

1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

ZATURDAG 10 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon,**
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . .
Voor elken regel meer. . . . . .
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De toetreding van Sardinië tot het verbond der Westersche Mogendheden is een feit, dat de bijzondere opmerkzaamheid van Nederland verdient te trekken. Men brenge het in verband met de onderhandelingen, die met Belgie, Zweden en Denemarken gezegd worden ernstig te worden gevoerd: en wie niet geheel blind is of vreemdeling in de geschiedenis, zal kunnen voorspellen, waartoe ook *wij*, bij verderen voortduur van den strijd, hoogstwaarschijnlijk gebragt zullen worden, zoo al niet de weg daartoe reeds een goed eind door ons, onwillekeurig, is ingeslagen. Men voege er bij de optreding in Engeland van PALMERSTON tot eersten Minister, wiens politiek, derhalve, de handelingen van het kabinet bezielen zal: en niet zonder grond, ook blijkens de ervaring van PALMERSTON's gewone voortvarendheid en energie, mag men welligt, ten aanzien van de neutrale Staten van den tweeden rang, in de naaste toekomst het stellen van een alternatief te gemoet zien, dat de Nederlandsche Natie onaangenaam in de ooren klinken zal.

Niet dat *wij*, wanneer het alternatief gesteld werd, een oogenblik zouden aarzelen om te verklaren, welke zijde wij wenschten dat gekozen werd? Zeker lid der Eerste Kamer had, onlangs, eene lange redevoering noodig om, in bedekte termen, te wenschen, dat Nederland de zaak van Rusland ter zijde stond: *wij* zouden in weinige woorden, onbewimpeld, kunnen aantoonen, wat het belang van het gemeenschappelijk Vaderland vorderen zou.

Bij vrije keus nogtans, geven wij — zou iemand het kunnen betwijfelen? — verreweg den voorrang *aan de handhaving onzer neutraliteit. Niet* van eene neutraliteit, »waardoor men zich tusschen de oorlogvoerende mogendheden heen en weder laat slingeren« (1), waardoor men als 't ware afstand doet van zelfstandigheid en vrijen wil; maar van eene neutraliteit, »die den stand en de regten des vredes doet eerbiedigen« (2).

Welke *soort* van neutraliteit *wij* bezitten, schijnt alleen den heer VAN HALL bekend te zijn; de uitkomst edoch zal bewijzen, of die neutraliteit »de regten des vredes«, in geval van nood kan doen eerbiedigen; dan wel of wij die neutraliteit bij den eersten krachtigen aandrang prijs moeten geven.

Indien de Staten van den tweeden rang, Portugal, Sardinie, Belgie, Zweden en Noorwegen, Denemarken en Nederland in tijds in verstandhouding waren getreden omtrent het doen eerbiedigen van die »regten des vredes«, gesteund als zij, buiten twijfel, zouden geweest zijn door Amerika: zou dan, broksgewijs, staat voor staat, *welligt tegen zijn zin*, in het verbond der Westersche Mogendheden kunnen zijn ingelijfd?

Zou, in deze oogenblikken, meer dan ooit, Nederland niet dankbaar zijn, bijaldien, door opvolging van eene raadgeving, als bijvb. de heer THORBECKE in de zitting van 27 Nov. 1854 gaf, eendragtig zamenwerken van de staten van den tweeden rang verzekerd ware?

In het antwoord dat deze Kamer, na het met eenparige stemmen te hebben aangenomen, aan den Koning op de Troonrede heeft gegeven, lezen wij in § 2: »Evenzeer als Uwe Majesteit verlangen wij, bij eene trouwe naleving der pligten, welke de onzijdigheid ons oplegt, onze regten wederkeerig te zien eerbiedigen.«

Wat verlangen wij? Zoo ik mij niet bedrieg, Mijnheer de Voorzitter, verlangt de Kamer zoowel dat onze onzijdigheid boven allen twijfel zij en duidelijk blijke, als dat de regten van die onzijdigheid krachtig worden gehandhaafd.

Waarin bestaat die handhaving?

De onzijdigheid, welke de Kamer verlangde, is niet dat men zich tusschen de oorlogvoerende mogendheden heen en weder late slingeren, maar dat men den stand en de regten des vredes doe eerbiedigen. De Kamer heeft, zoo ik mij niet vergis, geenszins gemeend, dat neutraliteit bestaat in niets doen. De handel, de vaart, de nijverheid van een onzijdig land vorderen eene meer dan gewone zorg en bescherming; eene bescherming, ik erken het, soms te moeijelijker, omdat zij moet worden uitgeoefend, zonder dat men zich in den oorlog menge. In één woord, de Kamer heeft geene weifelende, kruipende, maar eene moedige, opregte, zedelijke, krachtige neutraliteit verlangd.

Welke middelen hebben wij om zoodanige neutraliteit te handhaven?

Ik meen in de vorige zitting, in de vergaderingen van 28 Maart en 27 Julij, eenige middelen te hebben aangewezen, waarop ik voor mij nog hoogen prijs stel en die ik aldus zamenvat.

In de eerste plaats verstandhouding met andere onzijdige mogendheden over de regten en de belangen der neutraliteit, vooral met betrekking tot handel, vaart en nijverheid in het algemeen, die volksbelangen, welke bij een oorlog tusschen andere Staten het eerst en het gevaarlijkst plegen te zijn betrokken.

Ik meen, Mijnheer de Voorzitter, dat men zijne regten gezamenlijk en eenparig met andere landen, die met ons hetzelfde belang hebben, moet voorstaan. Er zijn ten aanzien der regten van neutraliteit menige betwiste punten. Over zoodanige punten afzonderlijk met de oorlogvoerende mogendheden te onderhandelen, zal zeer dikwerf tot geene voldoende uitkomst leiden. Om een vast resultaat te erlangen is ondersteuning, gemeenschap, eenparigheid van reclame noodig. Voor dergelijke handelwijze zijn de omstandigheden thans gunstiger dan in vroegere oorlogen.

De kracht van de algemeene opinie beschermt allerwege de regten der neutrale Staten. De verzekering van den bijzonderen eigendom, de belangen van de nijverheid en van het vreedzame verkeer der volkeren in het algemeen worden in onzen leeftijd hooger gewaardeerd dan in eenig vroeger tijdperk. Daarmede stemt de gematigdheid der oorlogvoerende mogendheden overeen, die er mede begon aan de aanspraak der neutrale Staten halverwege te gemoet te komen.

. . . .

Zoude het niet Nederland uitnemend waardig zijn, de banier van zoodanige verstandhouding op te steken en het initiatief van dergelijke vereeniging te nemen? Dat evenwel zoo iets zou bestaan, of bij deze Regering aan zoo iets zou zijn gedacht, is mij hoegenaamd niet gebleken.

(1) De heer Thorbecke, *Bijbl.* 1854—55, bl. 144.
(2) Idem ibid.

De eenige hoop, welke aan Nederland is overgelaten, om weêrstand te bieden aan een eventuelen aandrang tot het kiezen van partij, schijnt door den Minister van Oorlog te zijn gegeven in *de kern van een goed leger.*

Het is eene bedroevende hoop, wanneer men, op verdediging bijvb. van zijne neutraliteit tegenover Frankrijk en Engeland, geheel geïsoleerd moet steunen op onze zwakke krachten.

De voorgestelde maatregel (verhooging van het budget van oorlog) moet ons in staat stellen om ons, zoo veel mogelijk, te verdedigen en onze neutraliteit te doen eerbiedigen, ingeval zij door de eene of andere mogendheid mogt worden aangetast, en ik kan mij volkomen vereenigen met een artikel, dat ik in onze *Staats-Courant* van den 11den dezer maand heb gelezen, en waarin de volgende zinsnede voorkomt: »Al is de nationaliteit in plegtige verdragen vastgesteld, dan mag men toch niet vergeten dat de oorlog dikwijls tot schending, zelfs der plegtigste verdragen leidt of die ten doel heeft, en dat maar al te dikwijls de *magt* en niet het *regt* het rigtsnoer is, waarnaar men handelt. Inderdaad verschaft de bij tractaten gewaarborgde neutraliteit geene grootere bescherming dan de wet aan het eigendom of aan de privaatregten zou kunnen verleenen, zonder het bestaan eener magt, die voor hare uitvoering waakt. Zal die neutraliteit werkelijk iets beteekenen, dan moet voor de middelen gezorgd worden om aan het regt, des noods door daden, nadruk bij te zetten en het te doen gelden. Daarom is het ook nuttig, dat de neutraliteit ten allen tijde door kracht van wapenen verdedigd kunne worden.« (3).

Niet, dat wij met eenige geringschatting over ons leger zouden denken; maar zou, bij geïsoleerden tegenstand, goede uitkomst voor het kleine Nederland *denkbaar* zijn?

Zouden maatregelen langs diplomatieken weg en in tijds genomen, in vereeniging met andere Staten, niet veeleer hebben kunnen *tegenhouden*, wat nu welligt met iederen dag kan worden te gemoet gezien?

(3) De Min. van Oorlog, 28 Maart 1854, bijbl. bl. 707.

De heer NIEBUHR, een van de invloedrijkste leden van de regterzijde in Pruissen, is [zie ons telegrafisch berigt van gister] naar Brussel en 's Gravenhage vertrokken. Naar het berigt luidt, zou hij met eene diplomatieke zending zijn belast.

Staat die zending in verband tot de handhaving van Nederland's en Belgie's neutraliteit?

Zou welligt verlangd worden, dat en Nederland en Belgie hunne adhaesie schonken aan Pruissens diplomatie?

Beginnen, in verband met het berigt uit Weenen, met de toetreding van Sardinie, Nederland en Belgie welligt de voorwerpen te worden van aller *belangstelling* en van aller *waardering?*

Zoo ja: welke definitie zal de Regering geven van de stelling, door haar op 20 December jl. op den voorgrond geplaatst?

Prof. Vissering gaf onlangs in *de Gids*, *over werkloonen en volksvoeding* belangrijke wenken, in onze dagen bijzonder behartigenswaardig, bij gelegenheid, dat het stelsel van belastingheffing op nieuw besproken zal worden. De Hoogleeraar nam tot die wenken aanleiding bij eene beschouwing van de brochure van Mc. Culloch: *Over de omstandigheden, die den prijs der werkloonen en den toestand der arbeidende klassen bepalen:*

»Ons volk staat zeker in maatschappelijken welstand op veel hooger peil dan het Iersche, maar evenzeer veel lager dan in den regel het Engelsche. De zin voor huiselijk welbehagen heerscht over 't algemeen bij onze lagere klassen, zoowel in de steden als ten platten lande, en die zin eischt voldoening, die voldoening is behoefte, die behoefte heeft invloed op den noodzakelijken prijs der loonen bij ons. Maar wat de *volksvoeding* betreft, kunnen wij niet een even gunstig verschijnsel aanwijzen. Hier is ons peil — althans in de steden — bijkans even laag als dat des Ierschen volks. Eene reeks van zamenwerkende omstandigheden heeft den aardappel tot hoofdbestanddeel der voeding bij ons gemaakt; en zelfs de ziekte dezer vrucht heeft het kwaad, naar het schijnt, eer verergerd dan gestuit; immers zij heeft ten gevolge gehad, dat er een steeds grooter aantal bunders met deze vrucht beteeld wordt. *Zelfs de kleine burgerman ziet zelden meer vleesch op den disch komen.* De geringe man kookt des middags veelal niet dan aardappelen, en spaart een overschot van de middagtafel om tot avondmaal en tot ontbijt voor den volgenden ochtend te dienen. Gij kunt van den Engelsch man afnemen, zegt Mc. Culloch, kunt gij ook van den Nederlander afnemen? Het antwoord moet dikwijls ontkennend zijn. Dat is een bedenkelijk verschijnsel, te bedenkelijker naarmate het bestendiger dreigt te worden.»

»Ondanks den gebleken vooruitgang der nijverheid is er in den toestand der arbeidslieden over het algemeen geene merkbare verbetering gekomen. Ligt dit daarin, dat het aanbod van handen nog sterker is toegenomen dan de vraag? Wij gelooven het niet: de vermeerdering der bevolking is in de laatste jaren niet zoo aanzienlijk geweest, en integendeel hebben wij veel meer klagten vernomen, dat bij de scheepvaart, den scheepsbouw en bij eenige takken van ambachtsnijverheid gebrek aan volk was. Hieruit ontspruit dan een sterk vermoeden, dat de gezonken toestand, waarin een deel der bevolking bij ons verkeert, werkelijk hieraan te wijten is, dat het zich aan dezen toestand gewend heeft en geene behoefte gevoelt aan verheffing daaruit. En als naaste oorzaak van de bestendiging van deze gesteldheid van zaken, moet zonder twijfel genoemd worden de schaarschte en duurte sinds jaren van de levensmiddelen van betere hoedanigheid. Het begrip heeft zich nu eenmaal vastgeworteld, dat deze voor den gemeenen man niet bereikbaar zijn, dat hij zich, om het zoo uit te drukken, met aardappelen, als zijne spijze, *moet* voeden; en zoo is die bedroevende staat van lijdelijkheid geboren, dien wij boven met de woorden van Mc. Culloch schilderen. Komt er dan ook tijdelijk eene verhooging van loon, dan wordt dit veeleer verbrast en verdronken, dan aan beter voedsel besteed; vruchteloos zult gij den zoodanigen betoogen, dat een stukje vleesch en eene snee brood voor 't zelfde geld beter voeding verschaffen dan een buikvol aardappelen. Zij blijven bij *hunne* aardappelen.

Is nu hiertegen iets te doen »door wijze en vrijgevige maatregelen te nemen»? Men heeft het sinds eenige jaren in Engeland, waar de aardappelhonger evenzoo bedenkelijken voortgang maakte, beproefd, en naar het schijnt met goed gevolg. Mc. Culloch althans getuigt o. a. (blz. 121): »Het brood, dat heden ten dage in arme gezinnen ge»bruikt wordt, is veel beter en althans in de steden is

het verbruik van slagersvleesch door de arbeiders grootelijks toegenomen.» Accijnsen op brood en vleesch heeft men daar nooit gekend; en de hooge inkomende regten, en zelfs het verbod van invoer (van vee b. v.), die daarvoor vroeger meer of min in de plaats traden, zijn afgeschaft. Evenzoo zijn allengs afgeschaft of tot onbeduidend bedrag vermeerderd alle belastingen, die op voorwerpen van eerste levensbehoefte drukken, op zout, op zeep, op kaarsen, op boter en kaas, op suiker, op koffij en thee. Men heeft, zoover dit in de hand des wetgevers lag, deze voorwerpen gemakkelijk verkrijgbaar willen stellen, men heeft van hunnen prijs het bedrag der belasting afgenomen, en men heeft, wat nog meer zegt, door vrijen handel en vrije voortbrenging te vergunnen, eene vrije, ruime, overvloedige markt er voor geopend.

De meening begint hier te lande veld te winnen, dat er door ons iets in denzelfden geest gedaan moet worden. Algemeen is zij echter nog niet doorgedrongen. Er zijn er nog, die, onzen staat met Engeland vergelijkende, bewezen, dat de toestand bij ons toch niet zoo ongunstig zijn kan, omdat ten slotte dáár de consumtieve belastingen nog grooter deel uitmaken van het totaal der staatsinkomsten, dan hier. Zij vergeten echter, dat dáár die consumtieve belastingen meerendeels drukken op artikelen van weelde en fijner genot; hier op voorwerpen van algemeen verbruik. Er zijn anderen, die deze consumtieve belastingen op eerste levensmiddelen blijven verdedigen, op grond, dat ons volk er sinds onheugelijke tijden aan gewoon is, dat zij, zoo te zeggen, *nationaal* zijn. Maar zoo er iets waar is in de voorgaande beschouwingen, dan zou men dit argument juist tegen de verdedigers van ons tegenwoordig belastingstelsel kunnen keeren. Of zou het te gewaagd zijn, te beweren, dat juist daardoor ook ons volk zich vroeger en meer dan het Engelsche aan gewend heeft om zich met minder deugdelijk, maar onbelast voedsel te behelpen? — Doch wij willen ons niet verder op dit terrein begeven. Het is trouwens ook onnoodig; immers, bij Regering en Volksvertegenwoordiging is in de laatste maanden eene zeer opmerkelijke eenstemmigheid gebleken, dat het, nu onze geldmiddelen het toelaten, nuttig en noodig is, den minderen man door verzachting van belastingen te gemoet te komen. Er bestaat slechts verschil over de mate tot hoever, en over de wijze waarop. De eerste dezer beide vragen ligt in eenen anderen kring van beschouwingen; zij hangt zamen met andere vragen die ons heel vreemd moeten blijven, b. v.: hoeveel kan de schatkist missen? of: zou het raadzaam zijn de bestaande belastingen door anderen te vervangen? Op de tweede veroorloven wij ten slotte eene enkele opmerking. Wij laten voor het tegenwoordige in het midden, welke accijns zich het dringendst ter afschaffing aanbiedt; gemaal, geslacht, brandstoffen? Ofschoon wij onze tot nog niet geschokte overtuiging geenszins willen verbergen, dat die op het geslagt, onder de tegenwoordige omstandigheden, dubbel schadelijk werkt; omdat hij is eene premie op den uitvoer, of, wil men liever, eene bevoordeeling van den vreemden kooper boven den inlandschen op onze eigene markt. Maar dit vooral wenschten wij op te merken. Wat men doe, men doe het niet ten halve; men doe het zoo, dat de gansche vrucht van den maatregel te verkrijgen is. Er schijnt al te uitsluitend gelet te worden op het geldelijk bedrag der afgeschafte of verminderde belasting; al te weinig op de opheffing van haren middelijken druk. Ter verklaring mijner meening moet ik wijzen op de twee voorstellen tot vermindering van belasting, die in den laatsten tijd aanhangig gemaakt zijn. Men heeft den voorstellers van de afschaffing van den accijns op het geslagt tegengeworpen: gij zult uw doel niet bereiken; gij zult slechts den slagers in de beurs brengen, wat nu de schatkist geniet. Was de opmerking juist? Het zij voor een oogenblik toegegeven. Maar dan kan men nu met veel meer regt den Minister van Financiën tegenwerpen: gij zult den verbruiker van brood geen baat brengen; gij zult slechts de 23 opcenten op het gemaal, die nu de schatkist geniet, in de geldlade van molenaars of bakkers brengen! — De beste vrucht van de afschaffing eener belasting (de ervaring heeft het in Engeland en elders overtuigend aangetoond) is de opening der vrije markt, de losmaking van de banden, die door de belastingen om de productie geslingerd waren. Of wij al dan niet *f* 2 of *f* 2.46 van 100 pond tarwe aan de schatkist betalen, maakt op den prijs van ons brood zeker wel iets uit, vooral wanneer men de veelal buitensporige gemeenteopcenten er bij in rekening brengt. Maar het maakt oneindig meer uit, of de belasting-wet ons al dan niet vergunt, onze verdedigingsmiddelen vrij, ruim, onbelemmerd, hoe en van waar wij willen, ons aan te schaffen; of zij den fabriekant al dan niet vrij laat, te malen en te builen, te mengen en te ziften, al naar hem het voordeeligst voorkomt; die operatien te vereenigen in ééne groote fabriek en daardoor tijd, kapitaal, arbeidsloonen te besparen, de hoedanigheden van zijn fabrikaat af te passen naar de eischen der behoefte en de vraag der consumtie; of zij den handel al dan niet vergunt, eene concurrentie met den binnenlandschen bewerker te openen en het meel van alle soorten aan te voeren van alle plaatsen, van waar 't het goedkoopst aangeboden wordt. Daar ligt het kwaad van iedere accijnswet, dat zij met hare vormen en voorschriften de verbetering der bewerking tegengaat, de productiviteit van den arbeid, die de deugdelijkheid en goedkoopheid van het product bekrimpt. Wanneer te Parijs het tarwebrood beter van hoedanigheid en in den regel half zoo duur is, als te Amsterdam, dan is dit niet te verklaren uit de som der belasting, zelfs met haar opcenten (ongeveer 6 centen per Ned. pond), die te Amsterdam betaald wordt; maar het is te verklaren uit de vrije nijverheid van den Franschen producent tegenover de gebondene van den Nederlandschen. Trouwens deze beschouwing is niet nieuw; zij is door de regering zelve erkend; en uit deze erkenning zijn voortgekomen onderscheidene loffelijke pogingen — waaronder nog eene in den loop van dit jaar — om de banden van de wettelijke voorschriften iets losser te maken; maar ook hier heeft men zich moeten bepalen tot halve maatregelen, die weinig of geene vruchten zullen dragen. Op dezen grond moet ongetwijfeld de voorkeur gegeven worden aan eenen maatregel, die ten doel heeft eenen accijns en daarmede eene *accijnswet* geheel in te trekken, gelijk het voorstel nu een jaar geleden door negen leden der Tweede Kamer gedaan, beoogde, dat bovendien nog dit voordeel had, dat het ook de helft van de opheffing van den accijns op het varkens-en schapenvleesch aanvulde. Maar het plan des Ministers van Financiën, om de 23 rijks-opcenten van het gemaal af te nemen, zal, vreezen wij, geen ander geldelijk resultaat opleveren dan een zuiver verlies voor de schatkist van circa *f* 800,000, zonder eenig voordeel voor den verbruiker; en het zal slechts den voorstanders der accijnsen op de levensmiddelen in de hand werken, die over eenigen tijd met volle regt zullen zeggen: «Ziet gij, dat die vermindering van «accijnsen toch niets baat? Het brood is niets goedkooper «geworden!»

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De nadere verklaringen door lord John Russell, in de zitting van het Lagerhuis van Maandag gegeven omtrent de redenen, welke hem er toe geleid hebben om zoo plotseling zijn ontslag te nemen, maakten veel indruk, niet omdat zij dit besluit volkomen regtvaardigden; maar tengevolge der amende honorable, welke de edele lord in zekeren zin gegeven heeft.

Na deze verklaringen moet men gelooven dat hij in zijn besluit door geen enkele beweegreden die het daglicht niet mag zien, werd geleid, door niets dat een zweem van intrigue heeft, en evenmin door eene zucht om weder aan het bewind te komen. Maar lord John Russell kwam tot de bekentenis, dat het zoowel voor hem als voor het geheele land verkieslijker ware geweest indien hij op eene andere wijze had gehandeld.

Vóór de bijeenkomst van het parlement wilde hij de zaak in quaestie en de vervanging van den hertog van New-Castle niet ter sprake brengen, ten einde de ontbinding van het kabinet niet te provoceren; maar die ontbinding was meer noodzakelijk en van treuriger uitkomst door het ontslag, dat ten overstaan van het parlement werd aangeboden den dag vóór dat er beraadslaagd zou worden over de motie van censuur.

Lord John Russell heeft dit met eene prijzenswaardige en edele openhartigheid bekend, en op loijale wijze te kennen gegeven dat hij, moest hij nog beginnen, niet handelen zou, gelijk hij gedaan heeft.

Het was inderdaad toe te schrijven aan de omstandigheden, welke de ontbinding van het kabinet van lord Aberdeen vergezelden, dat zich bij het vormen van een nieuw kabinet moeijelijkheden zonder tal opdeden en dat men eerst na vruchtelooze pogingen er in is mogen slagen om een nieuw ministerie zamen te stellen.

Mannen, die daarin eene belangrijke plaats hadden kunnen bekleeden, waren voor dit oogenblik daartoe minder geschikt; diep ingrijpende antipathien zijn aangewakkerd tusschen mannen, die geroepen zijn om zich onderling te verstaan over de beste wijze om het land te regeren. Men moet zich er dan ook niet over verwonderen, dat de vorming van een nieuw kabinet zoo vele moeijelijkheden ondervond.

Sir Charles Napier heeft op het diner, dat den 6den door den lord-Mayor werd gegeven, eene toespraak gehouden, waarin de admiraal erkende, dat het aan de vloot onmogelijk is geweest, met eenig goed gevolg Kroonstadt aan te tasten. Hij verklaarde, dat hij in alles met de meeste voorzigtigheid is te werk gegaan, om niet noodeloos menschenlevens op te offeren, hoewel de regering meer verlangde en op de vernieling van Sweaborg aandrong.

Volgens de laatst ontvangen berigten is de totstandkoming van het nieuwe kabinet thans officieel.

Het ministerie is zamengesteld als volgt: Lord Palmerston eerste minister; lord Cranworth lord-kanselier; president van den raad, graaf Granville; geheim zegelbewaarder, de hertog van Argyll; binnenlandsche zaken, de heer Sidney Herbert; buitenlandsche zaken, graaf Clarendon; kolonien, sir George Grey; oorlog, lord Panmure; kanselier der schatkist, de heer Gladstone; eerste lord der admiraliteit, sir J. Graham; openbare werken, sir W. Molesworth; minister zonder portefeuille, de markies van Lansdowne; president van den *Board* of *Control* (Bureau voor de zaken van de Indien) sir Charles Wood.

Lord John Russel zal het nieuwe bestuur ondersteunen dat door de Tories zal worden bestreden.

De regering heeft aan het parlement te kennen gegeven, dat zij, ter gelegenheid van de stemming over de begrooting voor marine, een nieuw votum van vertrouwen zal vragen.

In de zitting van het Lagerhuis verklaarde lord Lyndhurst zijne motie tot afkeuring van het gedrag der regering in den oorlog in te trekken, ten einde het kabinet niet te bemoeijelijken.

Graaf Granville, president van den ministerraad, zeide, dat de oorlog krachtdadig voortgezet zou worden, totdat men een eervollen vrede zal bekomen.

Wat overigens de binnenlandsche politiek betrof, deze zou hetzelfde zijn als van het vorig kabinet.

Graaf Clanricarde vroeg daarop aan de regering opheldering nopens den tegenwoordigen toestand des legers.

Graaf Derby zette vervolgens de redenen uiteen, waarom zijne pogingen om een kabinet zamen te stellen, mislukt waren.

In het lagerhuis was nog niets bijzonders voorgevallen.

Te Parijs is men meer tot bezadigd nadenken gekomen ten aanzien der conferentien; men stelde daarin niet meer, even als eenigen dagen geleden, zulk een groot vertrouwen.

Men vroeg zelfs of het mislukken der zending van den generaal Wedel wel zulke ernstige gevolge zou kunnen hebben. Men weet immers eenige dagen geleden te Parijs aller hoop was gevestigd op de conferentien en dat men zelfs steeds over vrede en over niets dan vrede sprak. Zulk eene plotselinge ommekeer in denkwijze en beoordeeling der zaken is echter in Frankrijk geen vreemd verschijnsel.

De *Preus. Zeitung* deelt eene belangrijke depêche uit Warschau dd. 5 dezer mede. Aldaar zou bevel ontvangen zijn om alle Russische troepen, die in de nabijheid van de Kraukau op de Oostenrijksche Gallicische grenzen zijn, ten spoedigste naar het binnenste des lands terug te trekken.

In eene telegrafische depêche uit Weenen wordt verzekerd, dat de ridder Toggenberg, gouverneur van Venetie tot minister van finantien zal benoemd worden.

Uit Berlijn wordt onder dagteekening van 8 Februarij gemeld, dat een der invloedrijkste leden van de regterzijde, de heer Niebuhr, naar Brussel en 's Gravenhage en welligt naar Parijs is vertrokken.

Men twijfelt of de reis van Esterhazy naar Weenen wel eenig gevolg zal hebben.

Brieven uit Konstantinopel deelen bijzonderheden mede omtrent de vervanging van Vely-Pacha te Parijs, op het definitief besluit te dien aanzien door den oud-gouverneur van Smyrna, Ismaïl-Pacha, genomen en naar aanleiding der zonderlinge incidenten, welke het laatste groote diner door lord Strafford de Redcliff gegeven, kenmerkten.

De laatste berigten uit de Krim door de Fransche regering ontvangen melden, dat de weêrsgesteldheid daar aanmerkelijk verbetert.

Men hechtte daaraan groot gewigt, omdat de geallieerden, welligt nu weldra een uitval zullen kunnen beproeven.

Omtrent de conferentiën wordt zeer weinig vernomen. Dit is te bejammeren; want men had de opheffing der militaire operatiën goed kunnen ten nutte maken, om over den vrede te onderhandelen.

In de zitting der tweede kamer van Pruissen van 3 Febr. heeft de regering een voorstel ingediend, strekkende om een minimum van interest van 4 pct. te waarborgen op eene som van 20 millioen thaler, benoodigd tot de daarstelling van een spoorweg van Deutz naar Giessen binnen vier jaren aan te leggen door de spoorweg-maatschappij van Keulen naar Minden.

De heer Nocedal, een vriend van den heer Rios Rosas, heeft in de zitting der Cortes van 1 Februarij nader uiteengezet de leerstellingen door de leden welke tot zijne partij behooren vroeger verdedigd. Hij is zelfs een stap verder gegaan, door hun beginsel te formulen. Eene uitmuntende redevoering van den heer Luzuriaga heeft de discussien tot geregelde orde teruggebragt. De Minister van Buitenlandsche Zaken ontving vele blijken van toejuiching toen hij zeide, dat het de zaak der regering niet was, om aan de volken de regten voortaan te verkrijgen te betwisten; maar om het gezag met de vrijheid in volmaakte overeenstemming te brengen.

Twee honderd en veertien tegen achttien stemmen hebben zich vervolgens tegen het gevoelen van den heer Rios Rosas verklaard.

De stoomboot *Baltic* heeft te Liverpool de mail van New-York van 25 Januarij aangebragt. Volgens berigten uit Washington is eene wijziging van het ministerie niet waarschijnlijk.

Brieven uit Havanna bevestigen de nadere terugroeping van den kapitein-generaal Concha, die door generaal Zaballa zou worden vervangen.

ENGELSCHE POST.

De vice-admiraal Dundas, opperbevelhebber van de Engelsche vloot in de Zwarte Zee, heeft Dingsdag jl. Parijs verlaten en is des middags ten een ure te Douvre aangekomen, met het nieuw Fransch-Engelsch stoomschip *The Queen.*

— Er wordt thans een corps vrijwilligers gevormd onder de agenten van politie van Londen, bestemd om naar de Krim te vertrekken. Men is voornemens om een 2,000 tal daarheen te zenden onder de bevelen van een inspecteur, die er het opperbevel over zal hebben.

FRANSCHE POST.

De Keizer heeft aan den heer Bineau een brief van den volgenden inhoud geschreven:

«Mijnheer de Minister!

«Ik heb het ontslag, dat gij mij een paar maanden geleden aanbood, niet kunnen aannemen, altijd denkende, dat uwe gezondheid u weldra weder veroorlooven zou om de betrekking te vervullen, in de waarneming waarvan gij steeds mijne tevredenheid hebt verdient; maar thans, nu gij meent dat er nog onderscheidene maanden zullen moeten verloopen eer gij volkomen hersteld zijt, heb ik mij verpligt gezien u een opvolger te geven. Geloof aan de opregtheid van het leed, dat ik gevoel, nu ik mij van u moet scheiden, en aan mijn wensch, dat gij spoedig weder in staat zult zijn, mij nieuwe diensten te bewijzen.

«Daartoe bid ik, dat God u onder Zijne heilige hoede neme.

«Tuillerien, den 3 Februarij 1855.

«NAPOLEON.»

— De heer baron von Hübner, buitengewoon gevolmagtigde en minister plenipotentiaris van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, is eergister bij den Keizer in een bijzonder gehoor ontvangen, om den generaal graaf de Crenneville voor te stellen.

— Bij Keizerlijk decreet van 3 Februarij is de brigade-generaal P. E. Larchey, militaire commandant te Konstantinopel, bevorderd tot den graad van divisie-generaal.

— De heer Alexander Talleyrand-Perigord, graaf van ..o, oud officier bij de Fransche marine, is benoemd tot kapitein bij het 1ste regement van het vreemden legioen.

— In de Apollo-gallerij van het Louvre worden thans 8 portretten van groote kunstenaars uit de 16e en 17e eeuw geplaatst.

— De berigten uit Spanje zijn zeer treurig. Men sprak van carlistische bewegingen, welke van ernstige gevolgen waren, vooral te Pampelune. Er hebben daar dan ook eenige arrestatien plaats gehad.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

MEMORIE VAN TOELICHTING *tot het ontwerp van wet litt. B, houdende nadere aanwijzing van middelen tot regeling van 't muntwezen in N. Indië.*

Bij de berekeningen, welke tot grondslag strekten van de wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* no. 76) omtrent de uitgaven en middelen tot regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie, werd uitgegaan van de veronderstelling dat de omloop van kopergeld voorloopig en behoudens nadere vermindering zou worden beperkt tot een bedrag van *f* 10,000,000, en uit dien hoofde werd dat cijfer afgetrokken van het gezamenlijk bedrag van het in te wisselen kopergeld.

Voor de hermunting moet echter van een ander beginsel worden uitgegaan, namelijk van het laagste bedrag, dat na geheele afloop der muntregeling ten slotte blijvend als pasmunt noodig zal zijn; want het zou eene nuttelooze uitgave zijn, kopergeld te vermunten en in omloop te brengen, dat later welligt weder zou moeten worden ingetrokken.

Het laagste bedrag nu meent de Regering, ook op grond van uit Indie ontvangen ramingen, te mogen schatten op *f* 6,000,000 koperen pasmunt.

Is deze schatting juist, dan moet worden aangenomen dat de *f* 10,000,000 kopergeld, die vroeger buiten berekening werden gelaten, zullen worden vervangen door *f* 4,000,000 zilveren standpenningen en pasmunt en *f* 6,000,000 nieuw kopergeld.

Op die veronderstelling is het tegenwoordige wetsontwerp gegrond, waarvan de vorm overigens geheel overeenkomt met dien van de wet van 1 Mei (*Staatsblad* no. 76).

Ad art. 1. Zoo als reeds bij de beraadslagingen over de bovenvermelde wet is opgemerkt, geldt het hier niet eene begrooting in de beteekenis, welke men gewoonlijk daaraan hecht, maar eene aanwijzing van de grens, buiten welke de Regering zonder nadere magtiging der wetgeving niet zal mogen gaan.

Op dien voet moet ook de som van *f* 4,000,000, in dit artikel genoemd, slechts als een voorloopig crediet worden beschouwd.

Om de redenen, ontwikkeld bij de toelichting van art 2 van het wetsontwerp tot regeling van den koperen pasmunt, zal de Regering zich thans onthouden van eene meer naauwkeurige raming.

Ad art. 2. Bij de beraadslagingen over de wetten van 1 Mei 1854 is mede reeds opgemerkt, dat de raming der middelen, in de laatste dier beide wetten aangewezen, en met name die van de opbrengst van het oude kopergeld, zoodanig is genomen, dat ook de kosten der hermunting waarschijnlijk, althans gedeeltelijk, daaruit zullen kunnen worden gevonden, en deze opmerking is ook thans nog volkomen geldig.

Het oude kopergeld toch werd in de Memorie van Toelichting bij dat wets-ontwerp slechts gesteld op eene waarde van *f* 52.50 de 50 Nederl. ponden; terwijl de marktprijs van oud rood in de laatste tijden steeds is geweest *f* 64 tot *f* 65 de 50 Nederl. ponden; en bovendien werd in die memorie voor *transport naar Nederland, smeltverlies en verdere kosten*, van de opbrengst der geheele kopermassa afgerekend *f* 1,500,000.

Die massa van het vroeger of later te verkoopen metaal zal ook door de thans voorgestelde intrekking der laatste *f* 10,000,000, in weerwil van hetgeen voor de hermunting vereischt wordt, nog vermeerderen.

f 10,000,000 toch van 120 duiten, gerekend als vroeger op een gemiddeld gewigt van 3 wigtjes, geven 3,600,000 Nederlandsche ponden koper, terwijl de *f* 6,000,000 nieuwe koperen pasmunt, van een gemiddeld gewigt van 480 wigtjes den gulden, slechts eene hoeveelheid van omstreeks 2,900,000 Nederlandsche ponden koper zullen vorderen; zoodat ten slotte nog overblijft 700,000 Nederlandsche ponden koper, die, tegen den geraamden lagen prijs van *f* 52,50, zullen opleveren omstreeks *f* 750,000.

Daar evenwel in no. 5 van art. 2 der wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* no. 76) reeds in het algemeen onder de middelen tot regeling van het muntwezen is opgenomen „de opbrengst van het kopergeld, thans reeds gedeponeerd of nader uit den omloop te trekken," behoeft thans van het meerdere bedrag van 700,000 Nederlandsche ponden koper geene afzonderlijke melding in deze wet te worden gemaakt.

De som van *f* 3,000,000, welker toevoeging aan die middelen thans wordt voorgesteld, zal, behalve tot gedeeltelijke dekking der uitgaven, voortvloeijende uit de thans voorgestelde wet tot regeling van de koperen pasmunt, mede strekken tot aanvulling van hetgeen vroeger gerekend werd nog te kort te komen op de raming van uitgaven en middelen in de wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* no. 75).

Deze tekortkomst was in de Memorie van Toelichting geraamd op *f* 3,088,718.08, maar zou, volgens dezelfde wijze van berekening, inderdaad slechts bedragen omstreeks *f* 1,200,000, dewijl uit de opbrengst der veilingen van gouvernements-producten in Nederland over de jaren 1852 en 1853, in stede van de aanvankelijk gestelde sommen van: *f* 5,230,819.44 en 8,000,000 te zamen *f* 13,230,819.44 bij de vaststelling der wet werd toegestaan: *f* 5,564,098.23 en 9,500,000 te zamen *f* 15,064,098.23 dat is *f* 1,833,278.79 boven de cijfers der middelen, waarop de eerste berekening was gegrond.

Neemt men dezelfde berekening ook thans tot grondslag, en blijft men veronderstellen dat de kosten der hermunting zullen gevonden kunnen worden uit de *f* 1,500,000, geraamd voor *transport naar Nederland, smeltverlies en verdere kosten van het kopergeld*, en uit de te verwachten meerdere opbrengst van het oude koper, dan komt men tot de volgende eindcijfers.

Ongedekte uitgaven volgens de wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* no. 76)		*f* 1,200,000
Nieuwe uitgaven, volgens dit wets-ontwerp		„ 4,000,000
Te zamen . .		*f* 5,200,000
Nieuwe middelen.		
Opbrengst van het overblijvende koper	*f* 750,000	
Toe te staan uit de veilingen van 1854	„ 3,000,000	
Te zamen . .		*f* 3,750,000
zoodat nog zou ongedekt blijven.		*f* 1,450,000

Zonder aan deze cijfers te groot gewigt te hechten, wijl zij uit den aard der zaak veel onzekers overlaten, is het evenwel niet onbelangrijk nog te doen zien, hoe men langs een anderen weg tot dezelfde uitkomsten geraakt.

Indien men namelijk, even als in de aangehaalde Memorie van Toelichting, tot grondslag neemt het geheele geraamde cijfer der duiten, zoowel in de circulatie als in de depôts, te weten 39 millioen gulden, dan behoeft het geen betoog, dat de wezenlijke uitgaven voor de muntregeling nimmer *dat* cijfer kunnen te boven gaan. Want was al het kopergeld, zoowel in de depôts voor de recepissen als in den omloop, door nieuwe munt vervangen, dan zouden ook de recepissen zelve onmiddellijk, gulden voor gulden, tegen nieuwe munt ingewisseld kunnen worden en geene verdere uitgaven vereischen.

Van dat hoogste bedrag der uitgaven *f* 39,000,000.00, voor het oogenblik aftrekkende het geraamd bedrag der nieuw aan te munten koperen pasmunt *f* 6,000,000.00, dan wordt het bedrag der uitgaven *f* 33,000,000.00. Door intrekking van 39 millioen oud kopergeld zal worden verkregen (de duit op 3 wigtjes gerekend) eene hoeveelheid koper van 14,040,000 Ned. ponden, waarvan echter voor de aanmunting van koperen pasmunt noodig is 2,900,00 Ned. ponden, blijft tot verkoop 11,140,000 Ned. ponden, die, tegen *f* 52.50 de 50 Ned. ponden, zullen opbrengen *f* 11,697,000.00. *Af*, voor transport naar Nederland, smeltverlies enz., en voor *aanvulling van de kosten der hermunting*, als boven *f* 1,500,000.00, blijft *f* 10,197,000.00.

Tot dekking van de uitgaven voor de muntregeling is voorts reeds aangewezen, bij no. 1, 2 en 3 van art. 2 van de wet van 1 Mei 1854 (*Staatsblad* no. 76), uit de opbrengst der veilingen van 1851 *f* 3,179,447.48, van 1852 *f* 5,564,098.23, van 1853 *f* 9,500,000.00, thans aan te wijzen uit de opbrengst der veilingen van 1854 *f* 3,000,000.00. Geeft voor het totaal bedrag der *middelen* *f* 31,440,545.71. Het bedrag der *uitgaven* is geraamd op *f* 33,000,000.00 blijft ongedek *f* 1,559,454.29.

Het verschil tusschen dit cijfer en het bovengestelde, is, bij eene globale berekening als deze, onbelangrijk, en is bovendien gemakkelijk te verklaren uit de ronde cijfers in de vroegere berekeningen aangenomen.

Zoodra eene of meer van de aanbestedingen tot uitvoering van de onderscheidene werkzaamheden der hermuntingen hebben plaats gehad, zal de gelegenheid gekomen zijn, om met eenige naauwkeurigheid de uitgaven, bijzonderlijk voor de hermunting vereischt, te begrooten en toe te staan, en tevens de middelen aan te wijzen die, blijkens de bovenstaande becijferingen, na geheelen afloop der muntregeling, nog zouden ontbreken, en dan zal mede in overweging kunnen genomen worden in hoever het noodig is nog andere tijdelijke maatregelen te nemen, tot dat het oude kopergeld welks opbrengst een van de bestanddeelen der middelen uitmaakt, geheel en al ingetrokken en te gelde gemaakt zal zijn.

Ten slotte wordt hier nog aangeteekend, dat de voorgestelde aanwijzing van *f* 3,000,000 uit de opbrengst der veilingen van 1854 kan plaats hebben zonder te schaden aan het vereischte tot dekking van het geraamde tekort in Indie op de dienst van dit jaar, en tot kwijting eener bijdrage van ruim 19 millioen aan 's Rijks schatkist.

's Gravenhage, 9 Februarij.

Het (Stbl. n°. 4) bevat een Koninklijk besluit van 28 Januarij jl. bevelende de uitloting en aflossing van 3½ percents schuldbekentenissen, voor het jaar 1855.

—

Z. M. heeft aan den heer J. C. Swijghuizen Groenewoud, gewoon hoogleeraar in de faculteit van wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Utrecht, ten gevolge van het bereiken van den zeventigjarigen ouderdom, een eervol ontslag uit zijne voormelde betrekking verleend, te rekenen van 1 Januarij jl.

—

Z. M. heeft, 1°. aan J. Drabbe, op verzoek, en onder dankbetuiging voor de door hem bewezene langdurige en goede diensten, eervol ontslag verleend als kapitein-kommandant der dienstdoende schutterij te Bergen op Zoom, en hem tevens vergund de uniform der schutterij, met de onderscheidingsteekenen aan zijnen rang van kapitein verbonden, voortdurend te blijven dragen; 2°. tot kapitein kommandant der dienstdoende schutterij te Bergen op Zoom benoemd A. J. B. de Roock, thans 1ste luitenant.

De te late aankomst der posten is ook heden weder oorzaak, dat wij slechts een kort overzigt van het buitenlandsch nieuws van den dag kunnen geven.

De heer Gladstone heeft in het lagerhuis een suppletoir crediet van 1,200,000 pd st. voor het materieel van den oorlog aangevraagd. Dit cijfer is aangenomen. De begrooting van marine moest worden aangeboden; doch zulks is uitgesteld uithoofde der ongesteldheid van sir J. Graham.

Reeds hebben wij medegedeeld, dat dit onderwerp een votum van vertrouwen zal uitlokken.

Heeft het Engelsche leger in de Krim veel geleden: de marine blijft over; deze leed niet onder den invloed van een 40jarigen vrede en kan dus nog groote zaken verrigten.

Sir Charles Napier moet, gewagende van zijne pogingen om Sweaborg aan te tasten, zich zeer hevig uitgelaten hebben tegen de lords der schatkist en bepaaldelijk tegen sir James Graham.

Een Zwitsersch blad heeft onlangs gesproken van een ontwerp door het hof van Berlijn gevormd strekkende tot het oprigten van een Pruissisch hulpleger in het kanton Neufchatel. Het blijkt echter, dat indien dit plan werkelijk bestaan heeft er niettemin niets gedaan is om het ten uitvoer te brengen; en bovendien de onmogelijkheid der verwezenlijking kon door niemand betwist worden.

Een voorstel van de heeren Corradi en Sanches Silva strekkende tot het brengen van wijzigingen in het tarief van in- en uitvoer, is in de zitting van 2 Febr. ter bureau van de Cortes gedeponeerd.

De heer Pascal Madoz zeide uit naam der regering zich met dit voorstel niet te kunnen vereenigen, aangezien hij binnen kort een ontwerp hoopt in te dienen, strekkende om de beide beginselen van vrijen handel en van het beschermend stelsel in overeenstemming te brengen.

De hervatting der discussie over de grondwet heeft slechts geleid, om al de amendementen op het artikel betrekkelijk de nationale souvereiniteit naar de commissie te verzenden.

---

* Ten behoeve eener armen-loterij te Voorburg, onder directie van mejufvrouw Ter Haar, institutrice aldaar, is van H. M. de Koningin een fraai geschenk ontvangen.

---

* Bij Kon. besluit is beslist, dat de goedkeuring der door de Prov. Staten van Zuid-Holland, in hunne vergadering van den 17en Nov. ll., vastgestelde wijziging van art. 8 van het huishoudelijk school-reglement voor de provincie, goedgekeurd bij Kon. besluit van 4 Mei 1846, n°. 70, en van een door dezelfde Staten, mede op den 17en Nov. ll., vastgesteld reglement voor de bewaarscholen in die provincie, wordt verdaagd tot den 1sten September aanstaande.

---

* De heer Smit van den Broecke, heeft thans zijn intrek genomen in het Hôtel *de Oude Doelen*.

---

* Aan het Hotel *Paulez* is afgestapt de graaf Niebuhr, raad van State van Z. M. den Koning van Pruissen, komende van Berlijn, met gevolg.

---

* Tengevolge van de gladheid der straten, hebben er alhier in de laatste dagen onderscheidene ongevallen plaats gehad. Menigeen heeft daarbij zware kneuzingen, zoo niet erger bekomen.

---

* De *Hollande Muzicale*, die met ijver en bekwaamheid voortgaat hetgeen hier te lande op het gebied der toonkunst voorvalt in den vreemde te doen kennen, behelst ook berigten wegens het onthaal van Nederlandsche toonkunstenaars in het buitenland. Zoo meldt genoemd blad, dat het spel en de compositie van den heer Ernst Lubeck te Parijs in de muzijkale wereld die belangstellende aandacht en bewondering wekken, die men daarvan mogt verwachten en dat in Frankrijk mevr. Rosa Hagenaar, de beroemde Amsterdamsche zangeres, vele toejuiching heeft verworven.

---

* Het hoofdbestuur van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden heeft, gelijk in vorige jaren, eene circulaire aan de onderscheidene districts-commissien gezonden, ten einde haar uit te noodigen, om maatregelen te nemen ter bevordering der collecte ten behoeve van gemeld fonds over 1855, onder opmerking dat, ingevolge het Koninklijk besluit van den 16 November 1820, no. 81, de collecte niet in de kerken, maar aan de huizen der ingezetenen behoort te geschieden; en dat het wenschelijk schijnt, dat zij, zoo wel in de voormalige steden als ten platten lande, zoo veel mogelijk op een en denzelfden dag plaats hebbe. Ten gevolge van vroeger door het hoofdbestuur genomen besluiten, ten behoeve van infirmen, die den veldtogt van 1815 tegen Frankrijk hebben mede gemaakt, is het getal gegratificeerden vermeerderd, en ware het te wenschen, dat het nog verder aanmerkelijk konde toenemen, daar niet minder dan 729 in en door de dienst infirm gewordene militairen op de sollicitantenlijst zijn ingeschreven, aan wier billijke aanspraak op ondersteuning, uit gebrek aan beschikbare middelen, nog geen gunstig gevolg kon worden gegeven. Dubbel is het daarom te betreuren, dat de opbrengst over 1854 is gebleven beneden die van de vorige collecte, eene vermindering, die, zoo zij mogt aanhouden, noodzakelijk, bij de

beperkte beschikbare middelen, het hoofdbestuur ook zoude moeten beperken in het nemen van gunstige beschikkingen ten behoeve van zoo velen, die allezins mogen geacht worden te vallen in de termen om uit het fonds te worden ondersteund. Ingevolge aanschrijving van het departement van Binnenlandsche Zaken, zijn de gemeentebesturen verzocht om zooveel mogelijk mede te werken tot bevordering van het weldadig doel der pogingen van het hoofdbestuur.

---

* Met genoegen vernemen wij, dat bij de 's Gravenhaagsche Rederijkerskamer: *de nieuwe Korenbloem*, met de zinspreuk: *onder de Rozen*, het voornemen bestaat, binnen kort eene algemeene vergadering te houden, toegewijd aan de voordragt van dramatische en andere dichtstukken, waarvan de opbrengst zal strekken, tot stijving van het fonds der commissie uit de algemeene armenvergadering ter verschaffing van werk aan behoeftige huisvaders. Nog nimmer werden onze stadgenooten in de gelegenheid gesteld, kennis te maken met hetgeen deze jeugdige vereeniging in haren eigen boezem mogt verrigten, ter aankweeking van de zoo moeijelijke en toch zoo schoone kunst van uiterlijke welsprekendheid en dramatische voordragt. Alleen aan de leden en enkele geïntroduceerden was tot heden het genot gegund, de ijverige en gelukkige studien na te gaan der werkende leden, en door hunne verdienstelijke voordragt bekend te worden gemaakt met de meesterstukken van onze vaderlandsche dichters. Nu echter het schoone doel den toegang opent voor allen, die de rederijkerskamer en hare werkzaamheden slechts bij geruchte kenden, vertrouwen wij dat velen zich zullen beijveren, van de gelegenheid gebruik te maken, om bekend te worden met eene vereeniging, gewijd aan de beoefening van het schoone. Maar meer dan het schoone, ook het goede zal velen bewegen, de pogingen der kamer in deze te schragen. Weldadigheid is steeds eene sieraad geweest van deze stad, zij is roeping en pligt geworden in dezen strengen en voor den arbeidenden man in zoo vele opzigten zwaren winter. En hoe zou zij doelmatiger en beter kunnen worden uitgeoefend, dan door ondersteuning van het streven eener commissie, die er op uit is, den nood van velen te lenigen, door aan velen de gelegenheid te geven, door nuttigen arbeid het brood voor zich en de hunnen te verdienen, en die dan nog met het door haar bijeengebragte kan en wil woekeren, wanneer de strengheid van den winter en daarmede het oogenblikkelijke medelijden is geweken, maar de arbeidende klasse toch den nood nog blijft gevoelen. Wij wenschen daarom, in het belang onzer lijdende natuurgenooten, de 's Gravenhaagsche rederijkers-kamer een rijken oogst toe bij hare poging.

---

* De gemeenschappelijke directie van de Aken-Maastrichtsche spoorweg-maatschappij zal op Zaturdag 24 Februarij aanstaande, te Maastricht doen aanbesteden den bouw van een gedeelte des zijtaks van Maastricht naar Hasselt, op Nederlandsch gebied, zich uitstrekkende langs de Zuid-Willemsvaart en verder tot aan den straatweg van Maastricht naar Maaseijck.

Onder de voorwerpen van kunst en nijverheid door Nederlanders naar de wereld-tentoonstelling naar Parijs te zenden, zal gewis op het gebied der kunst en natuur opmerkenswaardig zijn, een glazen kabinet in den vorm van eene Chinesche tent, hoog ruim 2 Nederl. ellen, bevattende een boom met frisch groen, kunst-glaswerk, bezet en met een honderdtal zorgvuldig en kunstig opgezette vogels bevolkt; het eigenaardigste is, dat het alle Noordbrabantsche vogels zijn, zoowel van de daar gevonden wordende verschillende soorten, als van de verscheidenheden in ieder ras; door de groote zorg waarmede zij behandeld zijn, zijn zij allen zuiver, schitterende, en volgens de natuur, terwijl zij mede, volgens hunne eigenschap in hunne verschillende bewegingen zijn bewerkt en geplaatst. Het geheel levert een bij uitstek schoon gezigt op, en menigeen, die deze verzameling opmerkzaam wil gadeslaan zal met verwondering opmerken, dat Nederland schoone vogelen oplevert, welke dit nog op die van vreemde en overzeesche gewesten voor hebben, dat de meeste bij hunne schoonheid en schitterende kleuren nog den zang voegen. Al deze vogels werden, uit liefhebberij verzameld, zelf opgezet en met smaak gerangschikt door den hoogwelgeb. heer jonkh. mr. J. B. A. J. M. Verheijen, lid der Provinciale Staten van Noordbrabant en der ridderschap van die provincie, lid en Secretaris van het bestuur der Koninklijke school voor nuttige en beeldende kunsten en secretaris der stad 's Hertogenbosch, die, op aanzoek der sub-commissie aldaar, deze kunst- en natuurschat wel voor een bepaalden tijd heeft willen afstaan, om daarmede Nederland in Frankrijks hoofdstad te eeren. *(R. Ct.)*

De Rhijn stond gister morgen ten 7 ure te Keulen op 12 voet 1½ duim, en was met vrij veel drijfijs bedekt. Te Dusseldorf was eergisteren op den middag het ijs van tijd tot tijd in beweging. Op de Nederlandsche rivieren zat hetzelve eergisteren nog vast; het water was eenigzins wassend, met uitzondering van de Maas, waarop zich eenige val deed bespeuren.

Op den 7den en 8sten hebben de planeten *Mars, Venus* en *Mercurius* zich zoo digt bij elkander bevonden, dat zij een lichtenden driehoek hebben gevormd. Dit natuurverschijnsel behoort tot de zeldzaamste merkwaardigheden en was zigtbaar van 6¼ tot 7¼.

In de *Prov. Gr. Ct.* las men daaromtrent o. a. het volgende: « Op den avond van den 7den Febr. gaat de zon ongeveer 5 minuten voor 5 uur onder. Wanneer men haar onder den horizon ziet verdwijnen, en men let op die plaats des hemels, welke zich ruim tweemaal de breedte der zonneschijf van den rand van dat hemelligchaam in eene schuinsch linksche rigting boven haar bevindt, dan zal men daar drie sterren vinden, welke eene gelijkzijdigen driehoek vormen, waarvan de benedenste links *Venus*, of de bekende avondster, die aan de regterhand de zoo zeldzaam zigtbare *Mercurius* en de bovenste van het drietal *Mars* is. Dit drietal zal tot ruim 6 uur boven den horizon blijven.

Den volgenden avond bevindt zich het drietal in dezelfde rigting, doch tweemaal zoover verwijderd van de zon als den 7 Febr. Doch nu hebben *Mars* en *Mercurius* hunne plaatsen verruild. Gedurende den nacht van den 7 en 8 en den volgenden dag zijn *Mars* en *Mercurius* elkander voorbijgegaan, en zal dus op den 8 *Mercurius* zich boven, *Mars* zich beneden aan de regterzijde bevinden, terwijl *Venus* ten opzigte der beide andere planeten hare plaats heeft bezwaard. Den 8 Febr. zullen zij langer boven den horizon vertoeven en dus waarschijnlijk nog beter zigtbaar zijn. »

Scheveningen, 8 Febr. Gisteren morgen zijn alhier voor den wal gekomen de Engelsche stoombooten *Norfolk*, kap. J. Leetham, en *Ocean Queen*, kap. T. Farr. Na lading in gest en eendvogels te hebben ingenomen, zijn ze tegen den middag naar Hull terug gestoomd. Het mistige weder had de vaartuigen belet vroeger de kust te naderen.

De visscherij staat hier nog geheel stil, waardoor de armoede niet weinig vermeerdert. Met buizen en sloepen is in den laatsten tijd veel kabeljaauw en ook wat schelvisch aangebragt. De visch blijft duur.

Dezen morgen is op het strand gevonden het lijk van een varensgezel, vermoedelijk een engelschman, verkeerende in een zoo ver gevorderden graad van ontbinding, dat het terstond in de zeeduinen is begraven geworden. Het lijk was gekleed met blaauwgestreepte boezeroen, rooden wollen boufante, blaauwen halsdoek, bruin gestreepte lederen broek (in een der zakken bevond zich een houten lucifer-doosje), groen lakensch vest, waaraan zwarte glazen knoopjes, en hooge schoenen.

Als eene zeldzaamheid verdient vermeld te worden, dat er op den 2en Februarij jl. onder de gemeente Gorsel, op het buitengoed *Klaphek*, door den heer D. Evekink, geschoten is een witte reiger, met gitzwarte pooten, volgens Prof. J. van der Hoeven, de *Ardea Egretta*, voorkomende in Zuid-Amerika.

Deze reigersoort is bijzonder merkwaardig door langs achter op den rug boven den staart zwevende ijle, maar stijve vederen, welk als hoofdversiersels gebezigd worden, vooral in Hongarije, waar zij tot het nationaal costuum behooren.

De heer Evekink heeft dezelve afgestaan aan den heer B. Harmsen, apotheker te Zutphen, om te worden opgezet. *(Arnh. Ct.)*

Door de *Harlinger Courant* is, in een buitengewoon berigt medegedeeld dat den 2 Febr. jl. de concessie voor den Noordelijken spoorweg is verleend. Wij zijn evenwel in staat gesteld te kunnen melden, dat die mededeeling onjuist is, en de concessie nog *niet* is verleend. Er worden op dit oogenblik wel weder van de zijde der Hooge Regering met de aanvragers om concessie, de heeren baron C. S. van Heemstra, c. s. onderhandelingen gevoerd. *(Leeuw. Ct.)*

Een Duitsch dagblad meldt, dat de Duitsche zendeling dr. Bettelheim, eerlang in zijn vaderland terug verwacht wordt, na een verblijf van 8 à 9 jaren op de eilanden Liéu-Kiéu. Hij heeft reeds op het einde van Sept. 1854 China verlaten.

Zijne belangrijke ethnographische en linguistische werken, waaronder eene volledige vertaling der H. Schrift in het Japansch, eene grammatica en een woordenboek van de Liéu-Kiéu-taal behoorden, zullen na zijne terugkomst openbaar gemaakt worden. *(Hbl.)*

Ter Heijden, 8 Februarij. Alhier is eene kof gestrand, welke geene vlag hebbende, men dus niet weet tot welke natie zij behoort. De reddingsboot der Zuid-hollandsche maatschappij, doet ijverige pogingen het schip te bereiken, doch te vergeefs. Men zal trachten door een mortier een kogel met eene lijn aan boord te brengen. Het water is wassende; men vreest dat de equipage er niet van gered zal kunnen worden.

De reddingsboot van Scheveningen was ook ter redding toegeschoten, doch kon door het ijs de hoofden niet passeren.

Hoorn, 8 Februarij. Gisteren geraakte het paard, dat voor den ar die thans de dienst des postwagens tusschen hier en Enkhuizen verangt op hol langs den straatweg en vloog met denzelven en de vier daarin gezeten passagiers een geheelen streek en wel over verscheidene bruggen heen. Schromelijk hadden hiervan de gevolgen kunnen zijn, dewijl het paard niet te stuiten was; doch gelukkig werden de passagiers op eene min gevaarlijke plaats uitgeworpen en kwamen met de schrik vrij, op één na, die eene hoofdwonde bekwam, doch niet zeer gevaarlijk.

Utrecht, 6 Febr. Heden is tot doctor in de wis- en natuurkunde gepromoveerd de heer Th. van Doesburgh, van Schiedam, na de verdediging van zijne Hollandsche verhandeling *over kleurmenging en kleurmeting.*

Baardwijk, 7 Februarij. Gisteren morgen vernam men in deze gemeente het onverwacht overlijden van een zinneloos manspersoon, door de armen van W[illegible] alhier in den kost besteed wordende.

Daar het niet geheel onbekend was, dat die ong[illegible] soms harde bejegeningen van den kostbaas moest ve[illegible] wekte dit plotseling sterfgeval eenige argwaan op[illegible]

Zoodra zulks ter kennis der policie kwam, we[illegible] onderzoek ingesteld en door den ijverigen kanto[illegible] L. van Sasse van IJsselt, eene lijkschouwing bevolen, w[illegible] duidelijke sporen van verwonding en mishandeling [illegible] ontdekt, en het overigens gebleken moet zijn, d[illegible] ongelukkige wezen bijna geen voedsel in de ma[illegible] welk een en ander vermoedelijk den dood heeft [illegible] volge gehad.

De bedoelde huisbaas is daarop onmiddellijk in [illegible] kerde bewaring genomen.

Per Telegraaf.

Frankfort, 8 Febr. De Duitsche bondsdag he[illegible] zijne zitting van heden aangenomen het voorstel va[illegible] committé, strekkende, om de voornaamste conting[illegible] op den voet van oorlog te brengen, in diervoege, [illegible] na bekomen bevel, binnen 14 dagen te velde kunn[illegible] bragt worden.

Advertentien.

Locaal der Duitsche Opera

Korte Houtstraat.

Soirée, op Zondag 11 Februarij; te geven door Professor **SIMPSON**, met zijn

DISSOLVING VIEWS,

(Geschilderd op Glas.)

Door hare schoonheid en uitvoerigheid staat[illegible] galerij onzer bescherming van de koninklijke fa[illegible] van Engeland en den Keizer van Frankrijk.

Het Bureau zal op genoemden dag open zijn *elf* tot *drie* ure.

Aanvang ten 7½ ure. (7[illegible]

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 9 Februarij 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2½	$61\frac{7}{16}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$		Pct.	
Dito Certificat.	3	$72\frac{3}{4}$ $\frac{13}{16}$	*Hope* 1798/1816	5	
Dito Dito.	4	$90\frac{13}{16}$ $\frac{7}{8}$	Dito 1828/1829	5	100[illegible]
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	$82\frac{3}{4}$
Amort. Syndic.	3½	93	Dito Dito	4½	$87\frac{1}{4}$
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	76[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	$74\frac{7}{8}$
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	2½		Dito 1854	5	$81\frac{3}{4}$
Frankrijk.			Inschr. Assig.	6	
Obligatien	3		Certific. dito.	6	$59\frac{5}{8}$
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	$17\frac{3}{16}$ $\frac{1}{8}$	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	$37\frac{1}{2}$	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ⁶/m.	3	$31\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{5}{8}$	Metaliek	5	$62\frac{3}{4}$
Amort. Schuld.		$4\frac{1}{4}$ $\frac{5}{16}$	Dito bet. Amst.	5	$74\frac{5}{16}$
Portugal.			Dito Nation.	5	$65\frac{3}{4}$
Londen nieuwe.	5	$38\frac{3}{8}$ $\frac{7}{16}$	Dito 1847	2½	32
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	32

Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{7}{16}$, $\frac{5}{8}$; dito Onb. 20[illegible] Venez. $3\frac{3}{4}$ pct. $21\frac{3}{4}$.

Van de genoteerde effecten verdient de omzet alleen in [illegible] sche en Oostenrijksche tot betere prijzen eenige vermeld[illegible] andere blijven alle bijna onveranderd.

FRANKFORT, Donderdag 8 Februarij. Metalliek [illegible] $64\frac{1}{2}$; Spanje binnenl. 3 pct. $30\frac{3}{4}$, dito 1 pct. $17\frac{5}{8}$[illegible]

LONDEN, Donderdag 8 Februarij. Consols op t. [illegible] Sardinie 5 pct. 85; Spanje 1 pct. $17\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito [illegible] $4\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito Passive $4\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $88\frac{1}{2}$.

Overige onveranderd.

PARIJS, Donderdag 8 Februarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. 95.6[illegible] 3 pct. 67.85; Sp. binn. 3 pct. $30\frac{3}{4}$; dito 1 pct. [illegible] Metall. $82\frac{1}{2}$.

WEENEN, Donderdag 8 Februarij. N. Metall. [illegible] Leen. $104\frac{7}{8}$; Nat. Leen. $86\frac{3}{8}$; Bankactien 1012; Lo[illegible] $100\frac{1}{2}$; Zilver 27; Wissel op Londen 12.18; dito [illegible] $148\frac{1}{4}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., t 's Grav[illegible]